

rágásban tartotta. Főleg a hidon át Torontálból érkező falusi szerbek keresték fel, itt szerezve be a szükségleteiket, mielőtt halpaprikás és sült-hal szempontjából a hid környéki kocsmákba tértek.

Nagy forgalmat bonyolított le ezen a környéken a Weiglein-féle fűszerüzlet is, nemkülönben a Waldmüller-hez címzett, míg a Kereskedelmi és Iparbank házában, a kaputól balra, a Papányi-cég csakis csemegeárut bozott forgalomba. Papányi halála után Krebs nevű kereskedő lett az üzlet tulajdonosa.

A lutrirol

is itt kell megemlékeznünk, mert ha az ember visszagondol a múlt század végebe nyúló gyerekkorára, akkor látja azt is, hogy az elegáns osztályosorsjáték hajdani kispolgári elődje sokszor ilyen fűszerüzlet mellékajátásaként virágzott, például Schlesinger Sarrótté a mai Prosznitz-ház helyén.

Ellenben önálló lutri volt az iskola-utcában a Szávicz-fűszeresbolt mellett a Gaszner-féle, a Kárász-utcában az Obláth, a városi bérházban a Löwy nevén álló.

A lutri-düh olyan méreteket vett, amilyent ma el sem lehet képzelni. Aki valami számot megálmodott, azt nyomban lutriba tette, de ha nem számot álmodott, hanem személyt, vagy eseményt, — kikombinálta hozzá a megfelelő numerust. Teszem azt Kosuth Lajos 68-at jelentett, ellenben Deák Ferenc 67-et. Ha azt álmodtam, hogy nagyjaink háttal álltak nekem, a szám is 84-re, vagy 76-ra változott, Görbült hátú vénasszony 9, várandós menyecske 6, bukott diák 4, fiakker-lovak 33, deresre huzott csavargó 25, rendőri nyomozás 64 (achtmal acht), szép kislány 16. Egész irodalma volt az álmoskönyvnek, az emberek állandóan papírt és ceruzát tartottak az éjjeli szekrényükön, hogy álmukból felriadva, azonnal feljegyezzék a számot, mielőtt feledésbe megy. E sorok írója ismert öreg asszonyt, aki egyszerűen a falra jegyezte fel álmát, ezért volt a hálószobája mindig fehérré meszelve.

Volt lutri (lött) Brünben, Grácban, Kassán, Temesvárott, szerdán és szombaton történtek a huzások, az előtte való napokon bonyolódott le hát a legnagyobb forgalmu tolongás. Ott számot huztak ki a 90-ből, ki mennyit talált el, annyi nyert. Leggyakoribb volt az ambó (két szám), itt a nyerő tíz krajcárért négy forintot kapott. A ternó (három eltalált szám) már negyvennyolcszoros pénzt fizetett.

Egy Farkas Menyhért nevű ember aztán a múlt század végén ugyan csak kifosztotta a temesvári lutrit, félmilliót nyert. Kiderült azonban, hogy csalással, mert betanította a számokat kihuzó árvalányokat, a neki kedvező számokat csempészve a kezükbe, hogy azokat mutassák fel. A századvég legizgalmasabb bűnpere keletkezett belőle. Eötvös Károly mint védő egyénisége és tudása minden zamatával színezte ki a tárgyalás unalmasabb részeit.

Amugy nagyon ritka volt az az ember, akiről biztosan meg lehetett állapítani, hogy nyert. Apróbb forintosokat igen, de nagy tételt alig. Azonban jó volt a társadalom minden rétegét elborító szenvedély arra, hogy a lutrira fogja valaki meglepő meggazdagodását. Amint hogy a kackiás menyecskére is azt mondták:

— Ugy riszálja a csipejét, mintha a lutrin nyerte volna.

KRÓNIKAS

Férfi és nő: **abáttját és ruháit legszebben festi és tisztítja ROYAL** kérmefestő és vegytisztító üzem.
Üzlet: Mérey-utca 6b. Telefon: 30-67.
Üzem: Csaba-utca 46.

Gróf Leiningen Károly aradi vértanu kopott faliórája egy szegedi kistrafikban

Az aradi kivégzés percében megállt az óra — Pestre került az óra, mert a szegedi múzeumnak nem volt pénze megvenni

(A Délmagyarország munkatársától) A Somogyi-utcában van egy dohánytözsde, amelynek özvegy Huszár Jánosné a tulajdonosa. Huszár-nának a férje valamikor Szegeden ügyvédi gyakorlatot folytatott, jönevű ügyvéd volt, általánosan ismert és becsült polgára a városnak. Az özvegye jövedelem nélkül maradt, de azért vállalkozott arra, hogy felnevelje a nőtestvére két hadiárva gyermekét. Ezért volt érdemes rá, hogy trafikjogot kapjon.

Ebben a kistrafikban egészen a legutóbbi időig értékes antikvitásokat őriztek féltő gondnal: egy barna kopottas faliórát. Évtizedek során át ez a kopott falióra jelezte az időt előbb a trafik falán, majd ezt megelőzően egy bányai nagyközségben. A barna kopott faliórának érdekes története van.

Megáll a falióra

Pontosan egyszáz esztendővel ezelőtt az óra gróf Leiningen Károly birtokába került.

Öt évvel később Leiningen Károlyt a 13 aradi vértanu sorában kivégezték, Aradon. Leiningen Károly ajándékba kapta az órát egyik rokonától és nagy becsben tartotta az ajándékot. Már akkoriban antikvitásnak számított ez az óra. Amikor Leiningen kivégezték, a falióra a vértanu özvegyének birtokába került. Törökbecsén éltek Leiningen és itteni házuk falát díszítette az óra, amelynek megvolt az a jó tulajdonsága, hogy hajszálpontosan járt. Megmagyarázhatatlan még ma is, az okkult tudományok világában is, de

amikor a falióra gazdáját Aradon kivégezték, az óra a kivégzés percében hirtelen megállt...

A Leiningen-kurián kegyeletből évekig nem nyultak az órához. Hosszu-hosszu időn keresztül

a barna falióra azt a percet jelezte, amikor hazajárt vértanuhalált halt Leiningen Károly, a gazdája.

Évek múltával valaki tévedésből mégis felhúta az órát, amely szorgalmasan járt tovább vagy kilencven esztendőn át. Nemrégiben elromlott a szerkezete, talán megviselte már az idő, hisz az órák felett is eljárnak az évek és a többszázéves furcsa szerkezetet egyik szegedi hírneves órásmester: Simonyi István javította meg újra...

A régi, erekljeszámamenő falióra később elvándorolt a Leiningen-kuriából. A vértanu özvegye sok évvel későbbben újra férjhez ment gróf Bethlen József földbirtokoshoz és az özvegy elajándékozta az órát házuk egyik jóbarátjának. Ez a jóbarát Istvánffy István törökbecsei királyi közjegyző volt, aki jogászkarában instruíta a Leiningen- és Bethlen-íjakat. A Leiningen-házban nagyon szerették Istvánffyt és az özvegy emlékül nekijárandékozta a nagy becsben tartott faliórát.

Istvánffy István 48 évig volt közjegyző Törökbecsén, tovább már azért nem lehetett, mivel bekövetkezett a megcsallás és a magyarhű közjegyzőt kimozdították állásából.

Az antik óra rejtélyes utja Szegedről — Pestre

Az Istvánffy-kurián is féltő gondossággal őrizték az antik faliórát. Sokszor mondogatta a közjegyző a gyermekeknek:

— Ne váljatok meg ettől az órától soha, de ha mégis egyszer meg kellene válnatok, adjátok oda a szegedi múzeumnak, mint a vértanu óráját.

Az óra az Istvánffy-házból Szegedre került nemrégiben, de mégsem jutott a múzeumba. Az egyik Istvánffy-leány Huszár Jánoshoz ment nőül és Huszárné kapta ajándékba a faliórát. Éveken át a Somogyi-utcai kistrafik díszé volt az óra, mindenkinek feltűnt a ritka antikvítás, aki bement vásárolni valamit. Egy ízben, évekkor ennél előtte Szalay József ny. kerületi rendőrfőkapitány is betévedt a kistrafikba és a műtér szemével tüstént észrevette a különös faliórát. Behatóan érdeklődni kezdett Szalay az óra eredete után és amikor azt hallotta, hogy az a vértanu birtokában volt, kérte Huszárnét, hogy kínálja fel eladásra a faliórát a szegedi múzeumnak.

— Meg is történt ez, talán éppen a néhai főkapitány biztatására —, be-szélte el most nekünk özvegy Huszár Jánosné, a kistrafik tulajdonosa. Nővéremmel nehezebb sorba kerültünk és kénytelenek voltunk az alyai intelem ellenére is áruba bocsájtani a vértanu-órát is. Felajánlottuk az antikvitást a szegedi múzeumnak, de onnan azt a választ kaptuk, hogy nincs erre pénzfedezet. Így azután egyelőre itt maradt az óra.

Később Huszárék mégis elhatározták, hogy megkísérik Budapesten értékesíteni a faliórát, a fővárosban sok műgyűjtő él és bizonyára lesz köztük olyan is, aki értékelni tudja a vértanu óráját. Elküldték az órát egyik ösmérsüknek, hogy a Postatakarékpénztár szokásos aukcióján próbálja értékesíteni.

A vértanu órája Szegedről elkerült nemrég Pestre. Felküldték vele együtt Huszárék az óra eredetét igazoló fontos okmányokat is. Az egyik irat: Kaiser Lajos volt törökbecsei plébános, jelenleg temesvári prelátszék-kanonok állította ki és ennek tartalma a következő:

Igazolom, hogy a fényképében mellékelt és özvegy Huszár Jánosné birtokában lévő antik falióra gróf Leiningen Károly aradi vértanu tulajdona volt és annak később gróf Bethlen Józsefné törökbecsei földbirtokosné és a római kath. plébánia kegyurnője, Istvánffy István volt törökbecsei kir. közjegyzőnek — ki a Leiningen és Bethlen íjak nevelője volt jogászkarában — emlékül oda ajándékozta. Elöttem, mint volt törökbecsei plébános előtt ezen órának jelzett ajándékozását úgy fennmíltott közjegyző, mint gróf Bethlen Miklós törökbecsei főszolgabíró — Leiningen Károlyné fia — boldogult iskolatársam, többször kijelentették

Kaiser Lajos plébános

Az igazolás Kaiser kanonok eredeti kézírása és ezt a körülményt Glattfelder Gyula érsek különlevélben szintén igazolta, kijelentvén, ebben, hogy jól ismeri paptársa kézírását.

Egy másik okmányt Simonyi István szegedi órásmester állított ki az óráról. Ebben bizonyítja, hogy

„Özvegy Huszár Jánosné birtokában lévő hosszú antik falióra gróf Leiningen Károly aradi vértanu tulajdona volt és Simonyi volt az első órák, aki a régi órát kitisztította, majd kijavította.”

A vértanu faliórát az okmányokkal együtt Szegedről elkerült Pestre, ahová azonban

rejtélyes módon mindeddig még nem érkezett meg. Valami különös és szinte megmagyarázhatatlan fatum kíséri a vértanu óráját, amelyet Istvánffy közjegyző sohasem akart értékesíteni.

Huszár Jánosné várt egy ideig, hogy mi lesz majd az aukció eredménye és a közelmúltban érdeklődött sikerült-e eladni az antik órát.

A válasz meglepő volt. Azt közölték ugyanis Huszárnéval, hogy az aukció vezetősége

semmiféle antik faliórát nem kapott kézhez, következésképp azt nem is lehetett értékesíteni.

— Teljesen érthetetlen előttünk a dolog — mesélte a napokban Huszár-né. — Az órát mi felküldtük Pestre, fájó szívvel váltunk meg tőle, de kénytelenek voltunk ezt tenni, mert kell a pénz a megélhetéshez. Most azután elképzelni sem tudjuk, hol lehet a vértanu órája? Elhatároztuk a nővéremmel, hogy hamarosan személyesen nézünk utána a dolognak, felutazunk Pestre és kikutatjuk, hová tűnt el az értékes óra. Szakértők is megbecsülték már és azt mondták, nagy értéket képvisel eredeténél fogva. Oh, csak megkerülne még egyszer az óra, amelyet, ha édesatyánkra hallgatunk, nem lett volna szabad értékesíteni. Ha hozzájutunk a vértanu órájához, meg is gondoljuk, hogy eladjuk-e, vagy pedig édesatyánk kívánságához képest odaajándékozunk a szegedi múzeumnak.

(—n—ly)

Az Országos Mezőgazdasági Kamara 20 éves jubileuma

Budapest február 20. Az Országos Mezőgazdasági Kamara választmánya 20 éves jubileuma alkalmából tartott ülésén gróf Khuen-Héderváry Károly elnökölt. Az ülésen résztvettek a visszacsatolt területek képviselői is. Az elnök megnyitójában az elmúlt két évtized küzdelmeire emlékeztetett, megemlékezve azokról a súlyos problémákról, amelyek a gazdaságszadalmat különböző rétegeinek összefogása révén a kamarai intézményeken belül megoldást nyertek. Az elnöki megnyitójában az elmúlt 20 év nehéz küzdelmeiről emlékezett meg, majd dr. Halász Agoston igazgató mutatótt rá a kamarai választmány működésének jelentőségére és különböző bejelentéseket tett, amelyekhez dr. Máriássy Mihály képviselő, dr. Wüner Frigyes felsőházi tag, Kurucz Ferenc, Kovács Sándor, Tolnay-Knefely Ödön, Kölcsey Béla szólottak hozzá. A felőszólásokra Bárányos Károly államtitkár és gróf Khuen-Héderváry Károly elnök adtak megnyugtató választ (MOT)

Nagy iparvállalat keres gyakorlati gyors- és gépirónőt, elszámolásban jártas építési rajzoló, bérelszámoló tisztviselőt vagy tisztviselő nőt és megbízható éjjeli őrt jelentkezni: Berkes Dezső építésznél. Pólya-utca 15.